

O R B I V M PLANETARVM TERRAM COMPLECTENTIVM SCENOGRAPHIA.

Veterum
Opinio.

VETERUM PHILOSOPHORUM Major pars, & cum primis *Aristoteles*, & *Ptolemaeus*, ac hos sequuti Peripatetici, & Alphon-
fini, alique recentiores nonnulli, dogmata *Aristoteles*, & Peripateti-
corum certissima statuantes, credi-
dere, Superlunarem Mundum sive
Coelum, aut *Aethereas* regiones ex

pluribus Orbibus seu Sphaeris, iisdemque solidis, & ada-
mantis instar duris, quarum maiores in se minores com-
prehendant, constare, stellisque sicut clavos parietis navis,
aut alicujus alius rei mobilis infixas, & impactas, ab iisdem
circumvehi, & circumvolvi. Hac Opinio, ut quasi ad
oculum demonstrari, & ostendi posset, Scenographica pro-
jectione Effigie Praesentis delineatio Sphaeras illas adum-
brat, & in conspectum deducit, non tamen ea proportio-
ne, qua inter se distare Astronomi, non usque quaque in
eius certitudine designanda concordantes, illas commemo-
rant. Nimia enim spatii, quod ad hanc delineationem ad-
hibendum erat, angustia curiosam & exactam ejusmodi
dispositionem, debita proportionis rationem habituram,
non admittit, crassa duntaxat adumbratione concameratum
illud Sphaerarum illarum realium Opus conspectui rudio-
rum & imperitorum offerri jubens.

Hac Sceno-
graphica ef-
figie adum-
brata.

In hac igitur Effigie Terrenum Globum in medio Uni-
versis omnibus fulcris & retinaculis liberum versari, atque
munus centri obire cernis. Eam cingit Orbis Lunaris con-
cavitate sua Sphaerica Terrestrem Sphaeram intuens, &
Mercurialis Orbis supra se constituti concavitatem conve-
xitate sua aspiens. Huic proxima est Mercurii Sphaera,
inter Lunae & Veneris Orbem interposita, atque sicut Lu-
naris Sphaera suum Planetam sibi impactum una secum cir-
cumvehit, Mercurium Planetam sibi infixum circumdu-
cit. Sequitur Veneris Sphaera cum Planeta suo, inter Sola-
rem Orbem superiorem, & Mercurialem inferiorem inter-
cedens. Solis medium inter Planetas locum tenentis Cir-
culus Sphaericus infra se Veneris, & supra se Martis Sphae-
ram habet; Hac vero Solari superior, & Joviali inferior
hujus ambitu iterum clauditur, quae ipsa Saturni Sphaera
supremum inter Erronum Circulos Sphaericos locum obti-
nente cingitur. Omnes autem Firmamenti Zodiacum con-
tinentis Sphaera circuitu suo coequet, supra quam Ordine
succedunt ceterae Sphaerae, seu Coeli, ut Crystallinum
unum, & alterum, primum Mobile, & Coelum Empe-
reum infinitum, ob spatii nimis angusti defectum hic non
expressi, sed faciles intellectu iis, qui ex his adumbratis cae-
teras Sphaeras imaginari possunt.

Harum solidarum & durarum Sphaerarum, ut Veteres
cas esse judicant, occasione haud parvi momenti qua-
estiones se examini subiciunt, ut & in genere de Mundo ipso
quas strictim persequemur, quantum quidem operis & in-
stitutum nostri ratio patietur. Etenim proluxa sunt & varia de
Caelo & Mundo disquisitiones, in quarum indagatione
& decisione plures summo labore defudarunt summâ ope-
nitentes, ut veritatis compotes facti de his rebus certi quid
concluderent, cum tamen in ipsis nondum perfecte cogni-
tis adhuc, & ob maximam a nobis distantiam cognitu diffi-
cillimis, nihil aliud, nisi conjecturarum farraginem conse-
quuti sint. Unde & nobis tantum arrogare non conamur,
ut certas harum questionum solutiones, atque eas perfe-
ctas, polliceri audeamus, aliorum sententias recensendis
tantummodo hic acquiescimus, & ea allaturi, ex quibus nosse
unicuique liceat, quid alii conjiciendo statuerint. Caeli
autem nomine, quod alias significationibus diversis pol-

Quid Cae-
lum?

lens, ob Homonymiam suam diversimodè intelligi potest,
fabricam illam vastam significamus, quae Solem, Lunam,
& reliqua astra tam errantia, quam fixa continens, & Su-
perlunaris Mundus audiens Sublunarem, sive quatuor Ele-
menta medietate suo inclusa complectitur. Mundi appella-
tio totum Universum Creatum, atque ita tam Superlu-
narem, quam Sublunarem ejusdem partem, cunctaque
Corpora Magna, ut astra omnia, sive fixa sint, sive Curvis
suis errent, ac reliqua quatuor elementa, cum iis, quae com-
prehendunt, denotare solet. De Mundo igitur varia &
multiplices apud Physicos reperiuntur disputationes, &
velitationes, quarum haud paucae affirmativae & negativae
conclusiones probabiliter assertae argumento sunt, nihil cer-
ti de ipsis statui posse. In Superficie Terrenâ constitutis no-
bis, nec ea quae supra nos sunt, nec ea, quae infra nos ver-
santur, innotuerunt, idcirco penitus ignoratum sit, aut seorsum
cum Terrae intimis visceribus comparatum sit, aut seorsum
Corpora illa superiora habeant. Quae omnia triplici modo
ad cognitionem nostram cum pervenire possint, nimirum
aut sensibili sensuum externorum perceptione, aut mentis
ratiocinatione internâ, aut merâ revelatione Divinâ, fa-
cile videmus & perspicimus, quid de illarum rerum cogni-
tione nostrâ, & de solutionibus questionum nostram co-
gnitionem fugientium statuere debeamus. Quantum sen-
suali pervestigatione nostrâ in rerum a sensibus nostris re-
motissimarum indagatione hactenus praestiterimus, patet
ex infinitis dubitationibus, quibus nostra, de qua tanto
fastu gloriamur, scientia, seu potius opinionum merarum
cumulus irretitus tenetur. Mentis nostrae corruptae & de-
pravatae ratiocinationes, sensuum incertorum sequentes
ductum, ex effectis sibi incognitis ad axiomatum & con-
clusionum fabricaciones progrediuntur, ac cum ductori-
bus suis in errorum labyrintho haerent. Divinae revelati-
ones admodum rarae solummodo avocatae Spiritus Sancti in-
citamentis subiciunt, quorum cum numerus exiguus in-
veniatur, contingat etiam necesse est, ut paucissimi tanto-
rum mysteriorum cognitionem consequantur. Sed ad ipsas
quaestiones accedimus.

Quaeritur primò an Mundus sit perfectus, an imperfectus? An Mundus
sit perfectus
an imperfectus
An?
Diverlo respectu de ipso utrumque affirmari posse videtur:
Quatenus enim Dei opus esse ex *Sacris Literis* constat, quis
ullius imperfectionis Divina Manu factum Opus arguere
audebit? cum ipse *Moses Deuteronom. 32. v. 4. Dei, di-*
cat, Perfecta sunt Opera, & Genes. 1. Viderique Deus cuncta,
quae fecerat, & erant valde bona, & cap. 2. Complevitque
Deus die septimo opus suum, quod fecerat. Perfectionis hujus
argumenta plurima afferunt Philosophi, ex ceteris causis,
finali puta, materiali, & formali petita; Cumprimis verò
Aristoteles 1. de Caelo variis eandem ex causa materiali de-
monstrationibus asserit. Ortæ hinc quaestiones, An Mun-
dus sit genitus an ingenuitus? & Utrum sit aeternus? de qui-
bus Tres Antiquorum Philosophorum sunt sententiae, ab
Aristotele lib. 1. de Caelo enarratae, & refutatae. I. Poetae
quidam Theologi dicti, quod Fabularum involueris res
divinas texerint, Mundum quidem ab aliquo genitum in
tempore opinati sunt, nihilominus tamen indissolubilem,
& in omnem aeternitatem duraturum, quibus *Plato* assen-
sum praebuit. II. Mundum & genitum, & corruptibilem,
non minus quam alia generata & composita, & corrumpi,
& post corruptionem non reverti, aliorum opinio fuit.
Hinc *Democritus* fortuito Atomorum concursu eundem
constitui, & iis dissolutis rursus corrumpi arbitratus est.
III. Fuerunt qui vicissitudine in aeternum durante Mun-
dum alternis vicibus generari & corrumpi statuerunt, inter
quos

Mundus?

Quomodo
ignota ad
cognitio-
nem no-
stram per-
veniant.

An Mundus
sit perfectus
an imperfectus
An?

An Mundus
sit genitus,
an ingenui-
tus, an aeter-
nus?

